

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Izglītības un zinātnes
ministrija

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Projekts Nr. 4.2.2.4/1/25/1/001 "Atbalsts izglītības kvalitātes attīstībai"

Monitoringa darbs tekstpratībā

3. klase

Monitoringa darba programma

2026

Saturs

1. Monitoringa darba mērķis un adresāts.....	2
2. Monitoringa darbu vērtēšanas saturs.....	2
2.1. Tekstpratības satura moduļi	2
2.2. Tekstpratības dimensijas.....	3
2.3. Izziņas darbības līmenis	4
3. Monitoringa darba uzbūve.....	4
4. Piekļuves nosacījumi	4
5. Nepieciešamo resursu nodrošinājums	4
6. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	4
7. Palīgīdzekļi, kurus atļauts izmantot monitoringa darba laikā	5

1. Monitoringa darba mērķis un adresāts

Monitoringa darba mērķis ir noskaidrot, kā daudzveidīgos kontekstos skolēni spēj saprast, interpretēt un lietot dažāda veida tekstus – rakstītus, vizuālus (tabulas, diagrammas, attēlus u.c.) un multimodālus – atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumiem Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem” (turpmāk – standarts) un standarta 2. pielikumam “Sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā, beidzot 3., 6. un 9. klasi”.

Tekstpratība ietver skolēnu prasmes iegūt un analizēt informāciju, noteikt galveno domu, izprast autora nolūku, saskatīt sakarības un veidot secinājumus, kā arī pārveidot tekstā ietvertu informāciju no vienas teksta formas citā formā – rakstiskā un vizuālā. Monitoringa darbs atklāj, cik dziļi skolēni izprot tekstu, kā viņi sasaista to ar savu pieredzi un plašāku kontekstu, kā arī to, cik elastīgi un radoši spēj ar tekstu strādāt.

Monitoringa darba adresāts – monitoringa darbu veic 3. klases skolēni.

2. Monitoringa darbu vērtēšanas saturs

Monitoringa darbu saturu raksturo trīs kategorijās:

- Tekstpratības satura modulis
- Tekstpratības dimensija¹
- Izziņas darbības līmenis

Katru monitoringa darba testelementu raksturo noteikts satura modulis, tekstpratības dimensija un izziņas darbības līmenis. Testelementi ir uzdevums vai uzdevuma daļa, kas veidota, lai atbilstoši kritērijiem vērtētu skolēnu kādu darbības konkrētu aspektu.

2.1. Tekstpratības satura moduļi

Monitoringa darba saturu veido trīs satura moduļi.

1. tabula. Satura moduļi un to īpatsvars monitoringa darbos

Satura modulis	Īpatsvars (%)
Saziņa kontekstā	30 ± 5
Teksts un tekstveide	50 ± 5
Valodas struktūra	20 ± 5

¹ Dimensija ir skaidri nodalāma kritēriju kopa, kas raksturo kādu kompleksa snieguma (piem., pratības) aspektu.

2.2. Tekstpratības dimensijas

Monitoringa darbs dod skolēnam iespēju pārbaudīt savas tekstpratības prasmes, lietojot tās daudzveidīgos kontekstos (piem., latviešu valoda un literatūra, sociālās zinības, dabaszinības u.c.) un tiem specifiskos tekstos, atbilstoši mācību jomu standarta sasniedzamajiem rezultātiem.

Plānotie sasniedzamie rezultāti ir apkopoti šādās tekstpratības dimensijās:

2.2.1. Multimodāla teksta apstrāde (Informācijas iegūšana no teksta)

Skolēns, lasot dažādu veidu tekstu, iegūst informāciju. Lai saprastu tekstā iekļauto informāciju, skolēns tekstu izlasa, izmanto tematam atbilstošu vārdu krājumu, zināšanas un izpratni, kā arī dažāda veida stratēģijas, lai iegūtu informāciju.

2.2.2. Multimodāla teksta izpratne un analīze

Skolēns, strādājot ar tekstu, veido saites starp esošo pieredzi (zināmo) un tekstā saprasto informāciju. Spriežot skolēns izprot tekstu. Tas norisinās, darbinot kognitīvos rīkus – apstrādājot, t.sk. pārveidojot informāciju, veidojot sakarības, salīdzinot, pretstatot, klasificējot, izvērtējot u.c.

2.2.3. Multimodāla teksta interpretēšana un reflektēšana par to (Informācijas pārveidošana)

Iegūto un saprasto informāciju skolēns demonstrē, reprezentējot savu domu dažādos veidos – vārdiski, ar simboliem, vizuāli, kā konteksta piemēru, ar reāliem objektiem, modeli u.c. 2. tabulā parādītas tekstpratības dimensijas, kuras aptver standartā noteikto mācību saturu un tiek vērtētas monitoringa darbā.

2. tabula. Tekstpratības dimensijas un to īpatsvars monitoringa darbā

Tekstpratības dimensija	Īpatsvars (%)
Multimodāla teksta apstrāde (informācijas iegūšana)	30 ± 5
Multimodāla teksta izpratne un analīze	40 ± 5
Multimodāla teksta interpretēšana un reflektēšana	30 ± 5

2.3. Izziņas darbības līmenis

Testelementa izziņas darbības līmeņa noteikšanai monitoringa darbos tiek izmantota SOLO (angl. *Structure of Observed Learning Outcomes*) taksonomija. SOLO taksonomija ļauj raksturot skolēna domāšanas kompleksumu un atšķirt virspusēju un dziļu izpratni, analizējot testelementa nosacījumus un skolēna atbildi.

3. tabula. Izziņas darbības līmeņi un to īpatsvars monitoringa darbos

Izziņas darbības līmenis	Līmeņa apraksts	Īpatsvars (%)
I	Rīkojas ar vienu struktūrelementu tipveida situācijā.	20 ± 5
II	Rīkojas ar vairākiem savstarpēji nesaistītiem struktūrelementiem tipveida un arī mazāk zināmā situācijā.	50 ± 5
III un IV	Rīkojas ar vairākiem struktūrelementiem jaunā un starpdisciplinārā situācijā, saskatot un vispārinot kopsakarības.	30 ± 5

3. Monitoringa darba uzbūve

Monitoringa darbu veido viena daļa, kuras ilgums ir 60 minūtes. Monitoringa darbā kopā paredzēts iekļaut 15–20 testelementus, kuru kopējais punktu skaits ir 30–40. Monitoringa darbam ir viens variants.

4. Piekļuves nosacījumi

Monitoringa darbam netiek izvirzīti noteikti piekļuves nosacījumi.

5. Nepieciešamo resursu nodrošinājums

Monitoringa darba norisei nav nepieciešams papildu nodrošinājums.

6. Vērtēšanas kārtība un kritēriji

Monitoringa darbs tiek vērtēts centralizēti. Monitoringa darba testelementi tiek vērtēti, izmantojot punktu vērtēšanas shēmu vai snieguma līmeņu aprakstu. Kopējais punktu skaits monitoringa darbā ir 30–40.

Skolēna snieguma rezultātus monitoringa darbā – iegūto punktu summu visā darbā attiecībā pret maksimāli iespējamo punktu skaitu – izsaka procentos.

Monitoringa darbā iegūtais vērtējums neietekmē skolēna gada vērtējumu.

Monitoringa darbā atbildi nevērtē, ja:

- ietverti cilvēka cieņu aizskaroši izteikumi;
- teksts nav izlasāms;
- ir vērojamas plaģiāta pazīmes.

7. Palīg līdzekļi, kurus atļauts izmantot monitoringa darba laikā

Darbs veicams ar tumši zilu vai melnu pildspalvu. Ja darbā nepieciešams izveidot zīmējumu (attēlu, diagrammu u.c.), tad skolēnam atļauts izmantot zīmuli.

Pie skolēniem un personām, kuras piedalās monitoringa darba nodrošināšanā, no brīža, kad viņiem ir pieejams monitoringa darba materiāls, līdz darba norises beigām nedrīkst atrasties planšetdators, piezīmjdators, viedtālrunis, viedpulkstenis, kā arī citi saziņas un informācijas apmaiņas līdzekļi, kas nav paredzēti monitoringa darbu norises laikā.

Monitoringa darba vadītājs nav latviešu valodas un literatūras priekšmeta skolotājs.